

ЮВІЛЕЇ

ВІТАЄМО ЮВІЛЯРІВ. ГРИЦІНЯКУ ІГОРЮ ІВАНОВИЧУ — 60

Народився Грициняк І. І. 23 вересня 1956 року в селі Мавковичі Городоцького району Львівської області.

У 1980 році закінчив Львівський державний університет за кваліфікацією економіст.

У 2004 році захистив дисертаційну роботу і отримав науковий ступінь — кандидат сільськогосподарських наук, у 2009 році — докторську з присудженням наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук. У 2008 р. Грициняку І. І. присуджено наукове звання старший науковий співробітник. Восени 2009 року обраний членом-коресподентом Національної академії аграрних наук України. Вчене звання професора він отримав 2013 року, і в тому ж році його було обрано дійсним членом-академіком Національної академії аграрних наук України.

Трудову діяльність Грициняк І. І. розпочав у 1969 році. Будучи школярем, він протягом 1969–1973 рр. на канікулах працював різноробочим у дослідному рибному господарстві «Великий Любін» Львівської області. Один з авторів цих рядків, як працівник Інституту рибного господарства з 50-річним стажем, що проводив роботи з селекційно-плеємної справи в коропівництві дослідного господарства, пригадує, яку громіздку роботу виконував школяр-рибалка на дослідних та виробничих ставах, проводячи викошування грубої водної рослинності, вапнування ставів, годівлю риб штучно виготовленими кормами, які складали не одну сотню тонн, а також брав участь у роботах з бетонного укріплення гребель ставів.

У жовтні 1977 року Грициняка І. І. було зараховано бухгалтером Львівської дослідної станції Інституту рибного господарства НААН, а з червня 1978 року — її головним бухгалтером. У 1990 році Грициняка І. І. було призначено директором цієї установи. Робота різноробочим допомогла йому оволодіти всіма тонкощами технологічних процесів у рибництві, що сприяло у подальшій роботі.

Після закінчення університету Грициняк І. І. вникав як у виробничу, так і в наукову сферу діяльності Львівської дослідної станції, він був членом науково-технічної ради станції, на якій розглядалися питання розвитку рибництва як західного регіону, так і більш глобальні, зокрема: ведення селекційної роботи, спрямованої на виведення нових внутрішньопорідних типів коропа, поліпшення технології вирощування риби з метою ресурсозаощадження, боротьба з

хворобами риб, такими як філометроїдоз, ботріцефальоз та іншими, що завдають значних збитків господарствам.

З січня 2006 року працює директором Інституту рибного господарства НААН.

За час роботи в рибному господарстві Грициняк І. І. проявив себе висококваліфікованим спеціалістом, талановитим організатором виробництва і науки. За його участі дослідне господарство Львівської дослідної станції Інституту рибного господарства перетворене в міцну експериментальну базу рибогосподарської науки західної частини України, де успішно проводяться наукові дослідження як фундаментального спрямування на перспективу, так і прикладного характеру, що потребують прискореного впровадження у виробництво.

Наукові дослідження Грициняка І. І. присвячені розробленню та удосконаленню ресурсощадних технологій вирощування товарної риби і рибопосадкового матеріалу, вискоєфективних препаратів для профілактики, боротьби з хворобами і підвищення імунітету риб, ведення селекційної справи, годівлі риб.

Інститутом отримано патенти України на корисну модель на понад 50 наукових розробок у царині аквакультури, де Грициняк І. І. є автором або співавтором. Матеріали дослідницької роботи висвітлено ним у понад 190 наукових роботах, надрукованих як в Україні, так і за кордоном.

Він є головним редактором наукового журналу «Рибогосподарська наука України», що видається в Україні з 2007 року (e-ISSN 2312-9581, ISSN 2075-1508, DOI: 10/15407/fsu).

Під його керівництвом захищено дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук (Третяк О. М. «Рибницько-біологічні основи розведення та вирощування веслоноса *Polyodon spathula* (Walbaum) в аквакультурі України») та 5 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук: Дерень О. В. «Продуктивна характеристика та природна резистентність різнопорідних груп коропа під впливом ехінацеї пурпурової (*Echinacea purpurea* (L.) Moench)», Петрів В. Б. «Метаболічна і продуктивна дія йоду у ставових риб», Особа І. А. «Генетична оцінка та фізіолого-біохімічні особливості коропів несвицького зонального типу» та Янінович Й. Є. «Підвищення ефективності ставового рибництва за рахунок розширення полікультури риб» та Мушит С. О. «Нові методологічні аспекти відтворення білого амура в Лісостеповій зоні України».

Внаслідок цілеспрямованої багаторічної роботи селекціонерами за участю Грициняка І. І. було виведено три нових внутрішньопорідних типи українських коропів, які мають високу продуктивність, стійкість до зимівлі і хвороб.

Вперше в Україні науковцями Інституту під керівництвом та за безпосередньої участі Грициняка І. І. вивчаються можливості і розробляються рекомендації щодо збагачення м'яса риб окремими мікроелементами, і в першу чергу, йодом та селеном, за рахунок включення їх до складу кормів для риб.

В результаті проведених за останні п'ять років під керівництвом Грициняка І. І. наукових досліджень вперше здійснено системне вивчення взаємозв'язків між білковим поліморфізмом крові, природною резистентністю, активністю імунної та антиоксидантної систем, а також окремими сторонами обміну білків і ліпідів у коропів різного походження. Вивчена генетична структура різних внутрішньопорідних типів українських порід коропа та їх гібридних форм шляхом дослідження поліморфізму білків і ферментів.

За ініціативи Грициняка І. І., завдяки реалізації розробленої науково обґрунтованої програми, повністю вирішено питання забезпечення рибецьких підприємств західної частини України рибосадковим матеріалом за рахунок вирощування його в дослідному господарстві «Великий Любін», а також завезення спеціальним автотранспортом рослиноїдних риб з південного регіону держави.

Відповідно до ПНД «Система комплексного наукового забезпечення рибного господарства на внутрішніх водоймах України» — («Рибництво та рибальство») визначено пріоритетні завдання наукового забезпечення рибного господарства України. Дослідження Інституту рибного господарства НААН спрямовані на виконання низки фундаментальних та прикладних завдань з питань раціональної експлуатації та збереження біорізноманіття живих ресурсів водних екосистем, селекції та генетики в рибництві, діагностики, профілактики та боротьби з хворобами риб, розроблення нових екологічно й економічно доцільних підходів ведення аквакультури з урахуванням останніх тенденцій в умовах господарювання.

Матеріали своїх наукових досліджень Грициняк І. І. пропагує шляхом представлення їх на міжнародних наукових конференціях, зокрема ним зроблені доповіді на Четвертому міжнародному конгресі «Биотехнология: состояние и перспективы развития», 12-16 березня 2007 р., м. Москва; Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми ветеринарної медицини», м. Кам'янець-Подільський, 2008; Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми охорони здоров'я риб та інших гідробіонтів», 26-29 травня 2008 р., м. Феодосія тощо.

Важливе місце в його діяльності займають розробки селекційно-генетичного спрямування. За його ініціативи в Інституті створена перша в країні спеціалізована лабораторія молекулярної генетики в рибництві та лабораторія вірусології і бактеріології.

В Інституті активно розвиваються дослідження, пов'язані з низькотемпературним зберіганням статевих продуктів господарсько цінних, рідкісних і зникаючих видів риб різного походження, удосконалюються методи кріобіотехнологій. Також вперше створено кріобанк різних видів промислових і червонокнижних риб України.

Значний інтерес на перспективу для аквакультури України являє очолюване Грициняком І. І. рибогосподарське освоєння представників сигових риб.

Грициняк І. І. є автором та співавтором 14 книг з актуальних проблем сучасного рибного господарства, зокрема : «Розведення і селекція риб» (1999, 2002), «Основи фермерського рибного господарства» (2000), «Нетрадиційні

об'єкти рибництва в аквакультури України» (2001), «Годівля риб» (2001), «Наукове обґрунтування раціональної годівлі риб» (2002), «Організація селекційно-плеємної роботи в рибництві» (2006), «Науково-практичні основи раціональної годівлі риб» (2007), «Фермерське рибництво» (2008), «Справочник рыбовода. Профилактика болезней рыб» (2008), «Обмін ліпідів у риб» (2010), «Ставова полікультура» (2011), «Молекулярно-генетичні дослідження в рибництві» (2013), «Основи марикультури» (2013), «Екотоксикологія лососевих риб» (2015).

Грициняк І. І. сприяє підготовці фахівців вищої кваліфікації для рибогосподарської галузі, будучи керівником дисертаційних робіт аспірантів, а також поєднуючи наукову діяльність із лекційною роботою в аграрних університетах України, забезпечує проходження навчально-виробничої практики студентами на базі дослідних господарств Інституту рибного господарства НААН.

Грициняк І. І. є членом Ради директорів з міжнародного співробітництва Мережі наукових центрів аквакультури країн Східної і Центральної Європи (NACEE), бере активну участь в організації стажування українських спеціалістів у зарубіжних науково-дослідних установах і університетах.

Крім професійної діяльності Грициняк І. І. також значну увагу зосереджує на питаннях історії України, культурної спадщини свого народу, мистецтва. Так, за його допомогою Національний літературно-меморіальний музей Івана Франка у Львові придбав надзвичайно цінний архів останнього секретаря хворого Івана Франка, в якому є відповіді на багато питань щодо останніх п'яти років життя письменника.

Заслугує на увагу його робота щодо пошуку старовинних ікон, після реставрації яких професійними реставраторами, він дарує їх українським храмам.

Грициняк І. І. веде також громадську діяльність. З 1990 року і по 2006 рік, до переходу на роботу в м. Київ він — член райвиконкому, а далі — колеги райдержадміністрації (Городок Львівської області). З 1994 року — Голова окружної територіальної виборчої комісії з виборів Президента України (1994 та 2004 рр.); депутатів до Верховної Ради України III, IV та V скликань.

За досягнення в розвитку рибогосподарської науки Грициняку І. І. присуджено почесне звання «Заслужений працівник сільського господарства України», «Почесний працівник рибного господарства», «Лідер агропромислового виробництва». Нагороджений орденом за заслуги III ступеня, орденом Св. Володимира, орденом Архістратига Михаїла, орденом Георгія-Переможця, орденом Христа-Спасителя, Почесною грамотою ЦВК, трудовою відзнакою «Ветеран рибного господарства», Почесною грамотою Кабінету Міністрів України та іншими державними відзнаками.

Колектив Інституту рибного господарства НААН бажає ювіляру міцного здоров'я та подальших плідних успіхів в роботі.

О. О. Олексієнко, канд. с.-г. наук, с.н.с.

Н. Л. Колесник, канд. с.-г. наук, с.н.с.

